

בעזרה"ת אֵלֵינוּ שֶׁל תְּנִידָה

גליון 684

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת השבוע
פרשת ויגש

כפתח האהל

בפרשתנו אנו עומדים ומשתהים לנוכח מידותיו הפלאיות והנעלות של יוסף אשר לא בכדי מכונה 'יוסף הצדיק'. מידותיו המזוקקות של יוסף הצדיק בולטות אל מול נוכח הפסוקים ואנו עומדים ומשתהים על אף כל שנות הסבל והבדידות מבית אבא, יוסף לא נוקם ולא נוטר על כל מה שעוללו לו ולא עוד אלא שעודדס, שמר על כבודם, השגיה שלא יריבו זה עם זה, העניק להם מתנות ובכך גם מנע מהם הקפדה או אי נעימות מאביהם!

"ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו"

רש"י ז"ל, ביאר: לא היה יכול לסבול שיהיו נמצאים אנשים אחרים ושומעים שאחיו מתביישים כשמתוודע אליהם. למרות שהדבר היה כרוך בסיכון ממשי בעבורו הרחיק כל איש מעליו, שהרי במדרש רבה (צג, ט), אמר רב חמא בר חנינא לא עשה יוסף כשורה (שהוציא כל איש מעליו) שאילו בעט בו אחד מהם היה מיד מת. יוסף היה מוכן להכניס את עצמו לכלל סכנה ובלבד שלא להלבין את פני אחיו על אף כל הסבל הרב שסבל בגללם!

ועוד אומר להם תודה! כפי שחז"ל דורשים את המילים "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי" – **יישר כחכם שמכרתם אותי**, וכדוגמת המילים שאמר הקב"ה למשה כששבר את הלוחות "אשר שברתי", ודרשו חז"ל: "יישר כחך ששברתי". יישר כחכם שמכרתם אותי למצרים. דווקא זה הוביל אותי להתעלותי הרוחנית ולמדרגת הקדשה הגבוהה אליה העפלתי.

יש לדעת כי מידותיו של האדם הם תנאי... כמו שכתב בעל "אורחות צדיקים", בהקדמתו: "וכשאינן בידך מידות טובות אין בידך תורה ומצוות כי כל התורה תלויה בתיקון המידות" וכפי שהזהיר רבנו יונה זיע"א (אבות פ"ג, מ"ז): "צריך תחילה לתקן עצמו במידות ובה תשכון התורה עליו שאינה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מידות טובות."

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

"וירא את העגלות... ותחי רוח יעקב אביהם"

פרש"י: "סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו בפרשת עגלה ערופה". הקשה רבי שמואל אהרן יודלביץ זצוק"ל מה היה מיוחד כל כך בסימן שמסר יוסף הצדיק עם העגלות? (עד שזה גרם ל'יותחי רוח יעקב אביהם!?) וביאר זאת על פי מעשה ידוע שהיה בימי הגר"א זצוק"ל בבחור צעיר לימים שהתחתן, ועדיין נהג במעשי ילדות ובשובבות עד שחותנו התרגז עליו והכה אותו. חרה אפו של החתן דנן, ברח מביתו והותיר את אשתו עגונה משך כמה שנים. לימים הופיע ואמר שהוא מוכן לתת גט תמורת סכום כסף. אך מאחר שנישא בגיל צעיר לא ידעו להכירו אם הוא אכן הבעל, או סתם אדם שמתחזה ורוצה להרוויח כסף. ביקשו ממנו שייתן סימנים: איך נראה הבית, הרהיטים, הבגדים וכו'. הוא ידע לענות תשובות נכונות, ולמרות זאת עדיין היה לב בני המשפחה נוקף שמא מדובר במתחזה. פנו אל הגר"א שיעץ לקחת אותו לבית הכנסת ולהורות לו לשבת במקום שלו. עשו כך והאיש לא הצליח למצוא את מקומו... כיון שכך כפתו אותו ואז הודה שהוא 'מתחזה'. הבעל האמיתי מסר לו את כל הסימנים, ותוכניתם הייתה להתחלק ביניהם בכסף. הגר"א הסביר את עצתו בכך שאנשים פחותים מונחים לגמרי בענייני העולם הזה, ודברי קדושה פורחים מדעתם. לפיכך יעץ שישאלו אותו על מקומו בבית הכנסת, כי מסתמא שכח הבעל האמיתי למסור לו סימן זה. לפי זה – ביאר רבי שמואל אהרן – מובן מדוע התמלא יעקב אבינו שמחה בראותו את העגלות: אם יוסף מתגורר במצרים ומכל הסימנים שיכל למסור העדיף לרמוז דווקא על הסוגיה בה הם אווזים – אות הוא שיוסף הצדיק מונח בקדושה!

זמני השבת
מוצאי שבת 5:27
הדלקת נרות 4:23
 נא לשמור על קדושת הגליון
 אין לקרוא בשעת התפילה

אָהַל הַהַלְלָה

אסור לו לאדם לטעום שום דבר מזמן שקיעת החמה במוצאי שבת, עד שיעשה הבדלה כדת וכדין. מכל מקום אם היה יושב ומסב לסעודה שלישית עם פת לחם, ושקעה החמה, אינו צריך להפסיק את סעודתו, שאין זה כבוד השבת להפסיק כך את הסעודה הנערכת לכבודה. אלא מסיים את סעודתו, ומתפלל ערבית ומבדיל.

מי שלא הספיק להתחיל בסעודה שלישית עד ששקעה כבר החמה, רשאי להתחיל בסעודה שלישית עוד כרבע שעה לאחר שקיעת החמה, שהוא זמן "בין השמשות". אולם אם הגיע כבר זמן צאת הכוכבים (שבסיום בין השמשות), אינו יכול להתחיל עוד בסעודתו.

נחלקו הפוסקים האם דין האוכל עוגות שווה לדין האוכל סעודה עם פת, שאינו חייב להפסיק את אכילתו, או שדינו כדין השותה יין או שאר משקאות, שחייב להפסיק מיד בשקיעה את שתייתו? בספר ערוך השלחן כתב, שנראה לו, שאכילת עוגות אינה אכילת קבע, שהרי אינו נוטל את ידיו ואינו צריך לברך אחר כך ברכת המזון, ממילא אין אכילה זו חשובה כסעודה. ועל כן אם היה אוכל ושקעה החמה, חייב להפסיק מיד לאכול. עד שיבדיל. וכן דעת הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל. לעומתם, כתב הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, שמכיון שעיקר הטעם שבסעודה עם פת אינו צריך להפסיק, הוא מפני שאכילתו היא לכבוד השבת, אם כן הוא הדין גם כאשר אוכל עוגות לצאת ידי חובת סעודה שלישית, שגם כן אינו חייב להפסיק את סעודתו עם שקיעת החמה. וכן דעת מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם לא תוסיפון לראות פני" מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א שאמר: אותם צדיקים הדואגים רק לעצמם ולעולם הבא שלהם, אומר להם הקב"ה "אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם" אם לא תתאמצו גם בשביל אחיכם הפשוטים וקטני הדרגה, אין לי חפץ בכם.

כשבאו אחיו לפניו ושמעם אומרים זה לזה: "אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אַחֵינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ", התרשם יוסף מחרטתם הכנה עד כדי בכי. לכן הוא התרחק מעט ובכה. אולם כאשר הובא בנימין לפניו, מספרת התורה: "וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחִיו וַיִּבְקֶשׁ לִבְכוֹת וַיָּבֵא הַחֲדָרָה וַיִּבְדָּךְ שָׁמָּה". וצריך להבין, הלוא יוסף היה צריך להתרגש יותר כששמע את חרטת אחיו מאשר כשראה את אחיו הקטן, שהרי הבכי על אחיו נבע רק מגעגוע, ואילו בבכיו על אחיו נוסף גם רגש של קבלת חרטתם? כעבור 9 שנים מהכרתו של יוסף למשנה למלך מצרים, אחיו באים מצרימה לקנות אוכל והם מובאים לפניו, מבלי שיכירו בזהותו. הוא מרגיש את הגולה בבטן מטפסת לגרון ומאיימת לפרוץ בצרחה מתוסכלת: "אני יוסף!?!?!... אבל לא. יוסף בולע את הגולה ומתגבר על תחושות האנוש, מתנוסס על כנפי הניסיון. לא די שהוא איננו כועס, הוא אף מתרשם מחרטת אחיו הכנה עד כדי בכי חרישי.

ואז מגיע בנימין, אחיו הקטן שכבר הגדיל. יוסף מתעניין במצב המשפחתי שלו, ובנימין משיב שהוא נשוי פלוס עשרה ילדים - "בָּלַע וַבְּכָר וְאֶשְׁבֵּל גָּרָא וַנְּעַמֵּן אֲחִי וְרֵאשׁ מִפִּים וְחָפִים וְאָרְךְ". וואו. "מה השמות האלה?!", מתפלא יוסף. גם בזמננו שמות כאלה לא היו "מקובלים"...

בנימין עוצם את עיניו ומשיב בגעגוע: "כולם על שם אחי בן אמי, שהיה גדול ממני, קראתי להם אלו השמות. בָּלַע - שנבלע בין האומות; וַבְּכָר - שהיה בכור; וְאֶשְׁבֵּל - שנשבה; גָּרָא - שנעשה גר; וַנְּעַמֵּן - שהיה נעים; אֲחִי - שהיה אחי בן אמי; וְרֵאשׁ - שהיה ראש וגדול עלי; מִפִּים - שהיה יפה ומיופה; חָפִים - שלא ראה בחופתי ולא ראיתי בחופתי; וְאָרְךְ - שירד בגולה, ושהיו פניו דומות לוורד". כעת געש הרגש והציף את יוסף...

בעוד אחיו התחרטו על שמכרוהו, הרי בכל אותן שנים נקטו הם עמדה של צודקים והתעלמו מצערם וקיומם. לעומתם, גילה בנימין - בקריאת שמות ילדיו על זכרו של יוסף - שלאורך כל אותן שנים לא מש זכר אחיו האהוב מלבו. כל בן הזכיר לו את אחיו. בנימין לא נקט עמדה מי מבין אחיו צדק. הוא פשוט ביקש לזכור שהיה לו אח, אח שאהב, וזהו. כי את האח תמיד צריך לאהוב - צודק או אשם!

אהל המעשה

זו הייתה כנראה הפעם היחידה בהיסטוריה שעשרה אחים נקראו כולם על שם אדם אחד. שניים מתוכם עוסקים בחופות עצובות במיוחד!

עשרה בנים של בנימין כולם קראו על שם אחיו, על שני שמות מבני בנימין כדאי להתעכב: "מופים וחופים" - הוא לא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי צערו של בנימין על כך שלא יזכה לראות את חופתו של יוסף - מובן. אולם מה טעם לייחד שם לבן נוסף על כך שיוסף לא יזכה להשתתף בחופתו של בנימין?

גודי הילדים צבאו בהתרגשות מעורבת, רוחנית וגשמית, מסביב למונית הרחבה שחיכתה מתחת ביתו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר, בעל "אבן האזל", ראש ישיבת "עץ חיים". באותם ימים הגיעו לביקור בארץ הקודש חתנו של רבי איסר זלמן - הגאון רבי אהרן קוטלר, ובנו רבי שניאור. רבי אהרן קוטלר זכה להינצל מציפורני הנאצים בניסים גדולים והגיע לאמריקה, בה הרביץ תורה והיה מגדולי הדור. כעת, המתינה מונית גדולה מתחת לביתו של הגרא"ז מלצר, לקחת את רבי אהרן ורבי שניאור לשדה התעופה. באותם ימים היה רבי שניאור בתקופת אירוסיו, והסב - רבי איסר זלמן - שלא יכול להשתתף בחופה שתתקיים באמריקה, יצא ללוות את חתנו ונכדו לקראתם טיסתם. ההתרגשות בקרב ילדי התלמוד תורה ד"עץ חיים" - הייתה רבה. נפרדים כעת מחתנו של ראש הישיבה שלהם, וגם המונית הרחבה לא הייתה דבר שהם ראו בכל יום. הם חיכו שרבי איסר זלמן ירד עם חתנו ונכדו, אולם לאחר כמה מדרגות נפרד ה"אבן האזל", מהנוסעים ונותר לעמוד באמצע גרם המדרגות.

הילדים הסתקרנו מאוד. הם ניגשו לראש הישיבה האהוב וחקרו אותו: "למה הרב לא המשיך ללוות אותם עד למונית?". "ודאי שמעתם על הזוועות שפקדו את אירופה לפני שנים ספורות", השיב רבי איסר זלמן מלצר. "רבבות יהודים נהרגו על קידוש שמו יתברך. רובם הגדול של חבריו של נכדי, שניאור, לא זכו כלל להגיע לחופתם, הם נקטפו במיטב שנותיהם. כיצד יכול אני לשמוח בלב שלם בשמחת נכדי בזמן שרבים אחרים לא זכו לכך?" "ההליכה הזו שליוויתי אותך, שהיא במקום הליווי לחופה, נעצרה באמצעה, כדי שאזכור ששמחתנו אינה יכולה להיות שלמה בעת צער שכזו..." בספר "ולתתך עליון" ביאר על פי מעשה זה את טעם קריאת שם שניים מבניו של בנימין, על שם שתי החופות: בנימין הביע את צערו על שני סוגי שמחות נעדרות. א. שמחתו של יוסף שבה לא יזכה להשתתף. ב. לא פחות משהצטער בנימין על אחיו שאבד, הצטער על חופתו עצמו. שמחתי לא הייתה שלמה, מביע בנימין את רגשותיו בשמו של בנו, שכן אחי יוסף - איננו...

"ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכתם אותי... כי למחיה שלחני אלוקים"

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ידועים דברי חז"ל על מעלתו הנשגבה של המעביר על מידותיו ש"מעבירין לו על כל פשעיו". שנים רבות היה הרה"ק רבי יעקב זצ"ל (אביו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זצ"ל) חשוך בנים רח"ל. הוא שימש כש"ץ בבית המדרש בימים הנוראים. פעם אחת, בליל יום כיפור, האריך בתפלת הלחש של מעריב מעט יותר מהרגלו, והדבר עורר את כעסו של אחד העשירים שהיה מנכבדי הקהילה. כאשר פסע רבי יעקב ב"עושה שלום". ניגש אליו

העשיר וסטר לו על לחיו לעיני כל והוסיף לגעור בו על ש"הטריח" את הציבור הקדוש להמתין לו. מתפללי בית הכנסת שנודעו מהמעשה, רצו למחות באותו רשע, אך רבי יעקב השתיקם, וכאילו לא אירע דבר, שב לעמוד ופתח בנעימה את הפיוט "יעלה תחנונינו". כך גם לאחר סיום התפילה לא התייחס כלל לאותו מעשה אלא בירך את המתפללים בברכת היום, וחזר לביתו. לאחר זמן מה דפק על דלתו אחד מעשירי העיר וביקש בתחנונים "לקנות" ממנו את זכות הביזיונות שנחל זה היום ברבים, אך רבי יעקב השיב בפשטות "איני יודע מה אתה סח... הרי "בתוך כדי דיבור" מחלתי וסלחתי לאיש שפגע בי, בלב שלם ובנפש חפצה, אין בליבי כל טינה והקפדה ח"ו. בלילה ההוא חזה רבי יעקב בחלומו שבשכר שהעביר על מידותיו יזכה להוליד בן שיאיר את עיני ישראל בתורה. ואכן התממש החלום ולתקופת השנה נולד לו בנו רבי אהרן הגדול זצ"ל שהאיר את העולם בקדושתו. (באר הפרשה - מסעי)

"ויקחו את מקניהם ואת

רכושם... ויבואו מצרימה יעקב וכל

זרעו איתו בניו ובני בניו איתו בנותיו

ובנות בניו וכל זרעו הביא איתו מצרימה"

ויש לדקדק אצל הבנים לא אמר "הביא איתו" כמו בבנותיו. ונראה לי דרך צחות, כי יוסף אמר "רדה אלי אל תעמוד פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך", וצריך להבין מדוע ציוה יוסף למהר כל כך, מהחשש שמה אם יתעכב אביו יתהפך להיות עני. וכי עשיר גדול כיעקב יתרושש מחמת עיכוב קצת? ונראה כי דרך נשים בנוסעם לקרובים מכובדים, לא יספיקו להם כל מלבושים שבעולם ומבזבזים על בגדים ועל בגדי בגדים עד בלי די. לכן מיהר יוסף שלא יהיה להם פנאי להכין להם מלבושים לרוב ויבזבוזו כל רכוש יעקב. והנה הנשים באמת רצו להתעכב עד שיכינו להם די סיפוקם וכו' והוצרכו להסיע אותם בעל כרחם, וזה שאמר "בניו ובני בניו איתו", הם הבנים הלכו מרצונם איתו, אבל בנותיו ובנות בניו הביא איתו בעל כרחם כנ"ל.

"ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה"

רש"י: להתקין לו בית ועד שיהא מורה בו דברי תורה, ושיהיו השבטים לומדים בו. שתי מטרות היו ליעקב בשלחו את יהודה בהקמת בית הועד: הן שיהא מקום להוראת התורה ע"י יעקב והן שיהא מקום שבו יוכלו השבטים ללמוד. והדברים צריכים ביאור: א. הרי שבעים נפש ירדו למצרים שחלקם נשים וילדים, ואילו הגברים מנו כמה עשרות בלבד ומדוע ראה יעקב צורך לשלוח את יהודה להכין מקום ללימוד תורה למספר כה קטן של לומדים? ב. האם לא היה ניתן להקים בית ועד בהגיעם למצרים ולא להכין מקום מראש? ג. הרי יוסף היה במצרים ושימש כמשנה למלך, וכחלק מההכנות לקראת הפגישה עם אביו ואחיו, יכול היה הוא להכין את בית המדרש ללימוד תורה? ד. לוי ויששכר שמהם עתידיים לצאת מורי הוראה בישראל, היו מתאימים יותר מיהודה להישלח למצרים להקים בית ועד, מאשר יהודה? מסופר, שביום שייסדו את ישיבת וואלוז'ין, היה ראש הישיבה הגר"ח מוואלוז'ין שרוי בתענית ובכה בדמעות שלישי, ובדמעות אלו גיבלו את הטיט של אבן הפינה... וכן מסופר שבעת יציקת היסודות לישיבת פוניב'ז, פרץ הרב מפוניב'ז מידי פעם בבכי עד שקשה היה להרגיעו, והחזון אי"ש שנכח במקום אמר: "ישיבה שמייסדים בדמעות, בדם וביזע, סופה להתקיים". מטרת יעקב בהקמת הישיבה במצרים היתה לייסד מקום תורה מכוחו וכוח אבותיו, כוחות רוחניים שיעמדו לעם ישראל בהיותם בגלות מצרים, וזאת רצה יעקב להדגיש לבניו עוד טרם ירידתם לגלות מצרים שהבסיס לקיומו של עם ישראל הוא בית המדרש ללימוד התורה, ובלעדיו אין חיות, ולכן שלח את יהודה לפניו, ומאחר והקמת הישיבה היתה לדורות, היתה כוונתו של יעקב שהיסודות יבנו מכוחו שלו ולבנותו בכוונה נכונה כדי שתשרה בו השכינה והתורה שתילמד בו תהא לשמה. אילו יוסף שהיה כבר במצרים היה מקים את בית המדרש, לא היה ניתן ללמוד מכך יסוד זה היאך יש לייסד מקום תורה לרבים. ומה שנשלח דווקא יהודה, כיון שהיתה בו מעלה מיוחדת, שהרי כבר נאמר שאחת מהמתנות שקיבלו ישראל מהקדוש ברוך הוא היא התורה שניתנה לישראל, וכן ביאר הרמב"ם: "אין דברי תורה מתקיימין... ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליהן, ומצער גופו תמיד, ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה". ההתקשרות לתורה יכולה להיווצר רק על ידי מסירות נפש וויתור על רצונות ותאוות העולם הזה. מסירות נפש של יהודה התגלתה בעבר בניסיונותיו להציל את בנימין אחיו עד כדי נכונותו לצאת למלחמה עם מצרים כדי להציל את אחיו, ולכן נבחר דווקא הוא להקים בית תלמוד והוראה בארץ גושן, שגם עצם הקמת מקום תורה צריכה להבנות מתוך מסירות נפש וביטול העצמות, ומתוך יציקת תוכן של קדושה.

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

 לבריאות ברכה והצלחה
אברהם בן נקדם ניסן הי"ו
 וכל משפחתו א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע
 מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
 בביכנ"ס **אור אבנר**
 רח' **משה דיין** קרית הסביונים **יהוד**
מנחה - בשעה 16:20

בית הכנסת
"עולי בבל"
 ע"ש הרב **יוסף חיים זצ"ל**

שחרית - 7:30
מנחה ערבית - 16:20
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
 יום א' ב' ה'
 רב בית הכנסת
 הרב **יהונתן אמדי שליט"א**
 יום ג'
 הרב **שמשון פוקס שליט"א**
 יום ד'
 הרב **נאור דרשני שליט"א**
 יום ה' -
 הרב **רפאל עגיב שליט"א**
בשעה 19:00
"יש קונה עולמו בשעה
אחת"
שימו לב <<<<

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
 לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן גיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
 רח' **דוד אלעזר 18**
תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 16:00
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
 יום א' - הרב **שמשון פוקס שליט"א**
 יום ב' - הרב **הגאון אברהם הכהן שליט"א**
 יום ג' - הרב **רפאל עגיב שליט"א**
 יום ד' - הרב **בן יאבו שליט"א**
 יום ה' - הרב **שלום אטלן שליט"א**

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00